Yo?un Bak?m Ünitesi Çevresel Stresörler Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yo?un Bak?m Ünitesi Çevresel Stresörler Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33376

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yo?un Bak?m Ünitesi Çevresel Stresörler Ölçe?i (YBUÇSÖ), hastalar?n yo?un bak?m ortam?nda deneyimledi?i çevresel faktörlere ba?l? **stres düzeylerini** ölçmek amac?yla Türkçeye uyarlanm?? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, Ç?nar, Aslan ve Kurto?lu taraf?ndan 2011 y?l?nda yap?lan geçerlik ve güvenirlik çal??mas? ile Türk popülasyonuna kazand?r?lm??t?r. Bu uyarlama, YBU ortam?n?n hastalarda yaratt??? potansiyel olumsuz etkileri ve alg?lanan **çevresel stresörlerin** ?iddetini belirleyerek, hem?irelik bak?m?n?n ve çevresel düzenlemelerin optimize edilmesine bilimsel zemin haz?rlamaktad?r. Ölçek, 4'lü Likert tipi derecelendirme format?n? kullanmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Yo?un Bak?m Ünitesi, Çevresel Stresörler, Stres, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Cronbach Alfa, Hem?irelik, Psikometri.

Yazarlar

Ç?nar, S., Aslan, F., Kurto?lu, T.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, yo?un bak?m ünitelerinde (YBU) tedavi gören hastalar?n maruz kald??? çevresel faktörlerin neden oldu?u **stres düzeylerini** sistematik ve objektif bir ?ekilde de?erlendirmektir. YBU'lar, genellikle yüksek ses, kesintili uyku düzeni, sürekli parlak ???klar ve ya?am destek cihazlar?n?n varl??? gibi birçok stres kayna??n? bar?nd?r?r. Ölçek, bu çevresel girdilerin hastan?n psikolojik refah? ve klinik sonuçlar? üzerindeki etkilerini ölçmeye odaklan?r.

Uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in Türk kültürü ve sa?l?k sistemi ba?lam?nda geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? olarak kullan?labilirli?ini kan?tlamay? amaçlam??t?r. Bu sayede, hem?ireler ve sa?l?k profesyonelleri, çevresel stresörleri azaltmaya yönelik hedeflenmi? müdahaleler geli?tirebilirler.

Yap?

Yo?un Bak?m Ünitesi Çevresel Stresörler Ölçe?i, bir hastan?n YBU deneyimi s?ras?nda çevreden kaynaklanan alg?lanan **stres** faktörlerinin çok boyutlu yap?s?n? ölçer. Ölçülen yap?, hastan?n YBU çevresindeki fiziksel, duyusal ve sosyal uyaranlar? ne ölçüde rahats?z edici veya stres verici olarak alg?lad???n? kapsar.

Ölçek maddeleri, hastalar?n çevresel faktörlerden (örne?in, gürültü, s?cakl?k, personel

ARABPSYCHOLOGY.COM

konu?malar?) ne kadar etkilendi?ini 4 dereceli Likert tipi bir derecelendirme kullanarak sorgular. Bu yap?, hem?irelik ara?t?rmalar?nda YBU sendromu ve deliryum gibi durumlarla ili?kili çevresel risk faktörlerinin belirlenmesinde kritik bir rol oynar.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe uyarlamas?n?n geçerlik çal??malar?, ölçe?in teorik olarak ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne kadar do?ru ölçtü?ünü göstermek üzere gerçekle?tirilmi?tir. Uyarlama sürecinde, özellikle **kapsam (içerik) geçerli?i** titizlikle incelenmi?tir.

Kapsam Geçerli?i Analizi: Ölçe?in maddelerinin, YBU çevresel stresörleri yap?s?n? yeterince temsil edip etmedi?ini de?erlendirmek için uzman görü?lerine ba?vurulmu?tur.

?statistiksel Yöntem: Kapsam geçerli?i için istatistiksel analiz yöntemi olarak **Kendall W Analizi** kullan?lm??t?r. Bu analiz, uzmanlar aras?ndaki görü? birli?ini ölçerek ölçe?in içeri?inin geçerli oldu?unu desteklemektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik çal??malar?, ölçe?in iç tutarl?l???n?n ve ölçüm sonuçlar?n?n kararl?l???n?n yüksek düzeyde oldu?unu ortaya koymu?tur. Bu bulgular, ölçe?in klinik ve akademik ara?t?rmalarda güvenle kullan?labilece?ini teyit etmektedir.

?ç Tutarl?l?k De?erlendirmesi: Ölçe?in iç tutarl?l???n? hesaplamak için Cronbach's alfa katsay?s? kullan?lm??t?r. Genel iç tutarl?l?k güvenirlik katsay?s? 0,94 olarak bulunmu? olup, bu de?er mükemmel düzeyde bir tutarl?l??a i?aret eder.

Grup Bazl? Analizler: Çal??mada incelenen iki farkl? grup için **Cronbach Alfa** katsay?lar? s?ras?yla Grup 1 için 0,87 ve Grup 2 için 0,90 olarak saptanm??t?r.

Yar? Test Güvenirli?i: Testin bütününe ili?kin güvenirlik katsay?s? hesaplan?rken **Spearman-Brown katsay?s?**ndan yararlan?lm??t?r. Bu katsay? 0,91 olarak tespit edilmi?, bu da ölçe?in yüksek yar? test güvenirli?ine sahip oldu?unu göstermektedir.

Madde Analizi: Madde toplam puan korelasyonlar?n?n incelenmesinde Pearson korelasyon analizi kullan?larak, her bir maddenin ölçe?in genel puan?na anlaml? katk?s? oldu?u do?rulanm??t?r.

Faktör Analizi

Sa?lanan kaynak materyalde do?rudan bir Aç?mlay?c? veya Do?rulay?c? Faktör Analizi sonucuna yer verilmemi?tir. Ancak, uyarlama çal??mas? kapsam?nda elde edilen yüksek iç tutarl?l?k

ARABPSYCHOLOGY.COM

katsay?s? (Genel Cronbach Alfa = 0,94), ölçe?in güçlü bir tek boyutlulu?a veya yüksek düzeyde ili?kili alt boyutlardan olu?an tutarl? bir yap?ya sahip oldu?unu dü?ündürmektedir. Bu, ölçek maddelerinin ayn? temel yap?y? ölçmede ba?ar?l? oldu?unu gösterir.

Geçerlik çal??mas?nda içerik geçerli?ine odaklan?lmas?na ra?men, ölçe?in yap? geçerli?inin tam olarak anla??lmas? için gelecekteki ara?t?rmalarda faktör yap?s?n?n detayl?ca incelenmesi ve boyutluluk analizlerinin yap?lmas? önerilmektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz bildirime dayal?, 4'lü Likert tipi derecelendirme ölçe?i.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama çal??mas? Ç?nar, Aslan ve Kurto?lu taraf?ndan 2011 y?l?nda yay?mlanm??t?r).

Popülasyon Grubu: Yo?un Bak?m Ünitesi (YBU) hastalar?.

Ya? Grubu: Yeti?kin hastalar (Özel bir ya? aral??? belirtilmemi?tir).

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, YBU ortam?nda bulunan ve sözel ileti?im kurabilen hastalar?n çevresel stres alg?s?n? ölçmek için tasarlanm??t?r.

Test Metodolojisi: Hastalar, her bir çevresel stresörün kendilerini ne ölçüde etkiledi?ini a?a??daki 4 dereceli Likert ölçe?ini kullanarak de?erlendirir:

Hiç etkilemez (1)

Çok az etkiler (2)

S?kl?kla etkiler (3)

Çok fazla etkiler (4)

Anahtar Kelimeler

Yo?un Bak?m, Çevresel Stres, Psikometri, Kendall W, Spearman-Brown, Pearson Korelasyon, Stres Yönetimi, Hem?irelik Ara?t?rmas?.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Sezgi Ç?nar

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Kaynakta Mevcut De?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: sezcinar@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Kaynakta Mevcut De?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in uyarlama çal??mas? 2011 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinlerin, sorumlu yazar Sezgi Ç?nar ile do?rudan e-posta yoluyla (sezcinar@hotmail.com) ileti?ime geçilerek al?nmas? gerekmektedir. Kullan?m ücreti bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir.

Ölçe?in orijinal PDF döküman? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: yogun-bakim-unitesi-cevresel-stresorler-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Ç?nar, S. , Aslan, F. ve Kurto?lu, T. (2011). Yo?un Bak?m Ünitesi Çevresel Stresörler Ölçe?i: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Yo?un Bak?m Hem?ireli?i Dergisi, 15*(2), 61-66. Makalenin dijital ba?lant?s?: dergipark.org.tr

Yo?un Bak?m Ünitesi Çevresel Stresörler Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddelerinin tam listesi, sa?lanan kaynak içerikte mevcut de?ildir. Maddelerin detayl? incelenmesi için, yukar?da belirtilen Ç?nar, Aslan ve Kurto?lu (2011) referans makalesine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM